

Lungul drum al leului către euro

Recent a fost readusă în discuție problema aderării economiei românești la Zona Euro. Un moment inoportun ar spune unii, dată fiind situația critică pe care o traversează economia internă.

Cu toate acestea, din mai multe aspecte, putem considera oportună dezbaterea în aceste momente. În primul rând, cea mai severă criză economico-financiară mondială din ultimele decenii a scos în evidență vulnerabilitățile structurale ale economiei interne. De asemenea, criza actuală a evidențiat foarte bine costurile și avantajele participării unei economii la o uniune monetară. Cazul Greciei este elocvent în acest context (prin participarea unei economii la o uniune monetară se pierde controlul politicii monetare și a politicii de curs de schimb, mecanisme importante de ajustare în cazuri de șocuri economice). Nu în ultimul rând, prin tratatele europene existente, România trebuie să adere la zona euro în momentul îndeplinirii tuturor criteriilor de convergență nominală stabilite prin Tratatul de la Maastricht (1992). Cu alte cuvinte, acest moment de criză economică poate fi considerat oportun pentru a evalua atât economia internă, dar și procesul de tranziție către Zona Euro.

Cu toate acestea, este dificil de stabilit o dată țintă pentru acest proces de aderare, mai ales în contextul incertitudinilor macroeconomice actuale, atât pe plan mondial, european, dar și intern. Este însă important să realizăm o evaluare macroeconomică obiectivă care să ne ajute să înțelegem ce ar trebui să facem astfel încât integrarea monetară a României să fie un real succes.

Cum am menționat, pentru aderarea la zona euro este necesară în primul rând respectarea criteriilor de convergență nominală (convergența ratelor de inflație, a ratelor de dobândă pe termen lung, sustenabilitatea finanțelor publice (deficit bugetar sub nivelul de 3% din PIB, datorie publică sub pragul de 60% din PIB), stabilitatea cursului de schimb EUR/RON în anticamera zonei euro (Mecanismul Ratelor de Schimb)).

Pe de altă parte, poate mai important este ca înainte de aderarea propriu-zisă la zona euro să se realizeze procesul de convergență reală. Convergența reală este un proces foarte important pentru a reduce probabilitatea apariției șocurilor asimetrice în momentul în care economia internă va fi prezentă în Zona Euro. Cum s-ar traduce un astfel de proces? Înainte de toate,

procesul de convergență reală presupune o convergență a structurii economiei interne către structura economiei uniunii monetare.

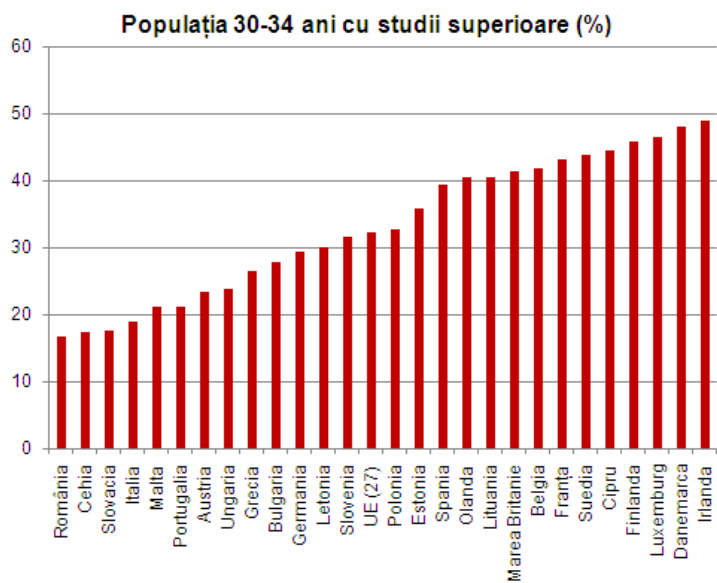
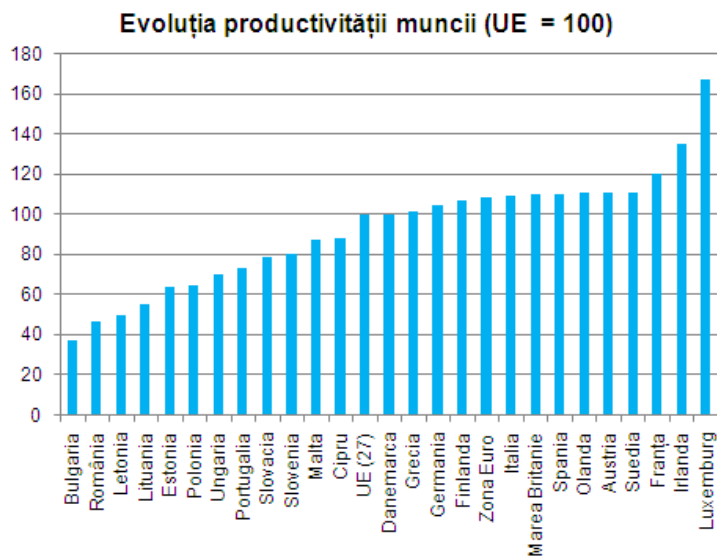
Convergența reală este un proces complex, cu mai multe dimensiuni. Și evident, comensurabil cu ajutorul mai multor indicatori (PIB/locuitor, productivitatea muncii, etc.).

Din nefericire, dacă analizăm evoluția acestor indicatori în ultima perioadă, o să observăm o divergență a economiei interne de Zona Euro, după mai mulți ani de convergență. Această divergență este explicată de criza actuală, care a determinat o degringoladă a economiei interne, într-o bună măsură justificată și de deciziile din plan macroeconomic.

Mai mult, observăm că în momentul de față România ocupă penultimul loc din Uniunea Europeană în ceea ce privește productivitatea muncii (în 2009 cu o pondere de 47,1% din media Uniunii Europene și de 43,2% din media Zonei Euro).

Un alt indicator relevant se referă la convergența din sistemul de școlarizare. O convergență către statele dezvoltate nu se poate realiza fără impulsul inovațional, care este generat de factorul școlarizare. Observăm că în prezent România se află pe ultimul loc din Uniunea Europeană în ceea ce privește

ponderea populației 30-34 ani care a terminat studii superioare. Îngrijorător! Mai ales ținând cont de faptul că o parte din absolvenții de studii superioare aleg să își desfășoare activitatea în alte economii. La polul opus se situează Irlanda, care a utilizat la maxim aderarea la Uniunea

Europeană pentru a investi în procesele de învățământ și cercetare. De aceea, nu trebuie să ne mire că Irlanda deține locul 2 din Uniunea Europeană în ceea ce privește productivitatea muncii. Desigur, mai importantă este calitatea actului educațional. Nici la acest capitol nu excelăm, cu unele excepții.

Aceste statistici ne înfioară, indicând cât de lung este drumul către Zona Euro. Cu toate acestea, am putea începe să analizăm obiectiv și să stabilim prioritățile pentru a realiza un proces de convergență încununat de succes. Acest proces ar putea demara cu aspecte care par relativ simple, dar care vor dura mult timp: schimbarea mentalității, respectul față de școală, față de productivitatea muncii, investiții în cercetare dezvoltare, eradicarea economiei la negru, asigurarea unui mediu concurențial funcțional în plan sectorial.

Andrei Rădulescu

doctor în Economie, Academia de Studii Economice, București

Senior Analyst, Target Capital, Cluj Napoca
